

ZOLTÁN GÁBOR

Gondoskodás

Mikor szüleink autóbalesetben meghaltak, mi egészen kicsik voltunk. Apai nagyapánk vett magához. Ő volt legközelebbi rokonunk. A háború sok felmenőt és oldalágit elvitt. Aki maradt, a háború utáni évtizedek eseményei azokat is megritkították.

Szüleink után rendes ellátást kaptunk, és lakásra se volt gondunk, mert nagyapánk háza tágas volt. Szüleink lakását bérlőknek kiadtuk. Az abból befolyó pénz, ahogy volt, mind ment a bankba.

Nagyapánk életét nekünk szentelte. Azért dolgozott, hogy keressen öcsémre és rám. Azért hagyott föl az ivással és dohányzással, hogy az időt, amit védelme alatt tölthetünk, meghosszabbítsa.

Nagyapánknak nem voltak barátai. Nem járt össze senkivel. Kollégái közt, amennyire én tudom, egy se akadt, akivel a munkán kívül bármi másról is beszélt volna. Vállalati kirándulásokra, névnapozásokra nem járt. Hogy ilyen események egyáltalán vannak, csak osztálytársainktól tudtuk.

Mikor hozzáköltöztünk, leltárba vette ruháinkat. Ennyi meg ennyi zokni, kiskatya, bugyi, trikó, ing, miegymás. A későbbiekben ügyelt rá, hogy amit kinőttünk, elhasználtunk, annak helyébe újak kerüljenek. Hogy mindig kilegyen a szám.

Mikor először aludtunk a házában, az esti mosakodás, fogmosás valahogy elfelejtődött. Én tudtam, hogy meg kéne lennie, de örültem, hogy gondviselőnk nem hajtja be rajtunk. Sőt, nemcsak hogy tudtam, hogy most elmarad valami, de sejtettem: öcsém is tudja, hogy mulasztunk. És hogy örül a véteknek.

Ennyi hasznunk legalább legyen apánk, anyánk halálából.

Most, ahogy így visszagondolok, kezdek rájönni: nagyapánknak is eszébe volt, hogy mosdatni kéne, de nem mert belefogni. Csak színlelte a felejtést. Reggeli után fölterítette a kérdést, hogy „mosdás, fogmosás megvolt?“, és mi igent hümmögtünk, vétve az igazmondás kötelezettsége ellen.

Nem mintha nagyapánk házában az életet a Tízparancsolat vagy akármi más isteni törvény irányította volna. Nagyapánk le akarta bonyolítani a ráhárult feladatokat. A tisztálkodásunk intézése is olyan feladat volt, ami elől kitérni nem tudott. Második esténken begyújtott a fürdőszobai kályhába, pedig tavasz vége, nyár eleje volt, és mikor már jól bemelegedett, hívta az öcsémet. Saját kezűleg vetkőztette le. Nem tudta, hogy a fiú tud már önállóan öltözni, vetkezni. Beállította a kádba, és lecsutakolta. Még a haját is megmosta. Egy árva szó sem esett köztük. Öcsém nagy hisztit szokott csapni, ha a hab a szemébe ment, de most, hogy nem az anyukája keze alatt volt, nem volt értelme sirvákolni. A fiú le lett dörgölve a fürdőlepedővel, jöhetett a lány. Nagyapánk becsülettel végigcsinált mindent, szegény. A testem még szőr nélküli póre volt, nem sokban különbözött a fiútól, de mégis... Vörös volt az arca, úgy szégyellte magát. Figyeltem. Nem tudom, az öcsémet hogy törölte meg, de nekem vizes maradt a fenekem belseje, a hónom alja meg ilyenek. Azt hiszem, egész nap a következő

estére, a fürdetésre készültem aztán. De végül is, nem tudom, miért, megkönyörültem. Vacsora után, mielőtt nagyapa bejelentette volna, hogy akkor most fürdetés lesz, megszólaltam:

– Gyere, Tibi. Fürdés van.

Öcsém, csodálatos módon, hang nélkül fölállt, és ment a fürdőszobába. Arra persze nem volt esze, hogy a pizsamáját magával vigye. Arra nekem kellett figyelni. Nagyapánk nem észrevételezte a dolgot, szépen leszedte az asztalt, és nekiállt mosogatni. Öcsém nekem már hisztizett egy kicsit, és sírt is, de az jó volt, mert szüleink halálakor nem jött ki a könnye, és nem jött a temetésen sem, és annyi eszem már volt, hogy tudjam, ha az a sírás előbb-utóbb nem bonyolódik le, baj lesz. Fölkaptam a síró nyuszit – anyánk nevezte így öcsémet, ha becsomagolta a fürdőlepedőbe –, és ringattam. Az ágyig én cipeltem el. Pedig nem voltam sokkal nagyobb és erősebb, de valahogy erőt adott, hogy tudtam, vinni kell.

Aztán magamra csuktam a fürdőszobaajtót – még a kulcsot is ráfordítottam –, és levetkőztem, megtisztálkodtam. Mindent megcsináltam. Épp csak a sírás maradt ki.

És attól kezdve ez volt a rend, én ügyeltem a fiúra. Nagyapánknak nem volt kifogása. Öcsémnek lehetett volna: egy év sincs köztünk. Hogyhogy anyáskodok fölötte, mondhatta volna. Nem mondta.

Mikor nagyapánk meghalt, szerencsére már nagykorú voltam. Lehettem a gondviselője, nem kellett intézetbe mennie Tibinek.

Mikor nagyapánk meghalt, nem tudtuk, hogyan vannak a dolgok a temetéssel. És mi legyen a sírnál? Hogy legyen-e pap, és ha legyen, miféle? Akkor derült ki, hogy nekünk nincs vallásunk. Addig nem volt különösebben feltűnő, mert olyan volt az ország is, vallástalan. De épp abban az időben lehetett meglátni a papokat. Ha rendőrőrsöt avattak, hát jött egy püspök, és beszentelte. Ha tűzoltókocsit, akkor azt. A főiskolán, ahova jártam, egy szobát átadtak az atyáknak. Hallottam, a takarítónők úgy nevezték azt a helyiséget maguk között, hogy *paplak*. Addig csak 204-es volt, gondolom.

Ez nevetséges is, meg szép is. Hogy egy ajtó, melynek addig csak száma volt, nevet kaphat egyik napról a másikra. Valami ilyesmi hiányzott az öcsémnek meg nekem.

Hiányoztak az állatok is.

Nem volt kutyank. Talán csak nekünk nem az egész utcában. Nagyapánk nem akart újabb gondot a nyakába venni. De még macskánk se lehetett vagy egy kisnyulunk. Semmink se volt.

Azt hiszem, az természetes igénye minden gyereknek, hogy állata legyen. Nekem legalább volt az öcsém, akire gondot viseljek, de neki senki.

Egy időben volt egy barátja.

Tíz- vagy tizenegy évesek lehettek akkor. Egy padban ültek. A keresztnévük ugyanaz volt: Tibi. A tízórájukat közösen ették meg. Ki-ki amit hozott, megfelezte, és egyik felét odaadta a másiknak.

Volt egy játékuk. Egy végtelen hosszú mondóka, amivel egymást húzták. A másik fiú családja valami kisebb keresztény felekezethez tartozott, és a felekezetnek külföldi kapcsolatai voltak. Volt egy norvég társegyház, azokkal küldözgettek egymásnak leveleket, csomagokat. Az itteniek nem tudom, kimehettek-e egyáltalán, de a norvégok biztos jártak itt néhányszor. Volt köztük egy lány. Korban ahhoz a Tibihez illett épp. Az én öcsém azzal húzta a barátját, hogy mikor megy már ki hozzá. Hogy mikor kéri meg a kezét. Mikor csókolja meg. „*És erre te? megkéred a kezét. És erre ő? odaadja. És erre te? elveszed. És erre ő? Megveszi a kelengyét.*” Ez volt az öcsém szólama, de úgy kell elképzelni a dolgot, hogy közben a másik Tibi az öcsémet húzta, mégpedig velem. „*És erre te? Hazamész a nővéreddel. És erre ő? Levetkőzted.*”

pućerra. És erre te?...” Hosszan tudták ezt mondogatni. Kifogyhatatlanok voltak a fordulatokból.

Az a kisfiú különben egész más életet élt, mint mi. Iskola után öregekhez járt. Ételt vitt nekik, beszélgetett és imádkozott velük. Feladata volt ez az egyházban.

Szeme sötétbarna volt. Komoly és meleg.

A házuk a völgy túloldalán volt. Mert a város szélén lakunk mi, ahol úgy nyúlnak bele a völgyek a hegybe, mint a kesztyű ujjai. Délre van a város, keletre néz a másik Tibiéék háza, nyugatra a miénk. Közöttünk lenn egy patak, a patakban szennyvíz. Északon a hegy.

Csak késő ősztől lehetett rálátni a házukra, tavasz elejéig. Ahogy kilombosodtak a fák, napról napra kevesebb látszott a túloldali házakból. De télen, a téli reggeleken sokszor bámultunk irigyen odaátra. Az éles téli fény bevilágította az ottani házakat. Fénylettek a falak. Káprázott a szemünk az ablakaiktól. Egyenesen a szemünkbe tükrözték a napot, mintha gyerek játsszana egy zsebtükörrel, és incselkedne. A völgy alja még sötét volt, égtek a lámpák. A patak fölött gomolygott a szennyvíz párája.

Egyszer az öcsém nem jött haza, csak egy jó félóra késéssel. Tél volt, ott topogtam az utcán, a hóban. Lestem, hogy jön-e valamerről. Nem akartam magyarázkodni nagyapánknak, hogy biztos mindjárt jön a Tibi, csak hógolyózik valahol. De nem is lett semmi baj, csak én megfáztam. A barátját kísérte haza. Összekapaszkodva jártak akkoriban, nem is kézen fogva vagy kart karba öltve, hanem a vállát fogták át egymásnak. Aki látta őket, azt is látta: szeretik egymást. Volt, aki rosszra gondolt. „*Szerelmesek!*” Kénytelen voltam hazudni, hogy megvédjem az öcsémet. Hogy szerelmes ő, de véletlenül se a másik Tibibe, hanem egy lányba. Kibe? Azt nem árultam el. Mély értelmű célzásokat tettem. És ahogy a vád újra és újra fölmerült ellenük, én is újabb adalékokkal szolgáltam: titkos levelezés, csókok. Hogy hiteles legyek, valóságosnak ható vonásokkal kellett ellátnom öcsém választottját. Egyszer csak azon kaptam magam, hogy akiről beszélek, a nem létező ideál, öcsém egyik osztálytársa. Csöndes, szőke lány. Lilla. Miért épp őt választottam? Lehet, hogy azért, mert a lehető legjobban elütött attól, akiről a gyanút elterelni igyekeztem. Szeme kék volt, és nem volt benne semmi huncutság, semmi vadság.

Az is lehet, hogy olyat kerestem, akaratlanul, amilyen a norvég lány lehetett. Akivel az én Tibim húzta a másikat.

Nem sokra rá, hogy öcsém késve jött haza, megint úgy intézte, hogy a barátjával mehessen el iskola után. Nekünk be kellett hordani valami csomagokat az udvarból a rajzszerdába, nem tartott sokáig, csak öt-tíz percig, de azalatt öcsém kerekét oldott. Akkor nem hazafelé indultam, hanem utánuk. Siettem, hamar beértem őket, és megláthattam, ahogy szép komótosan, összekapaszkodva bandukolnak. Napok óta nem esett a hó, de akkor rákezdte. A járdán voltak jeges részek, azt elrejtette a hó, de hát én amúgy se a lábam elé néztem, hanem őket figyeltem. Örültem, hogy más nem látja, az iskolából. Többször megcsúsztam, egyszer teljesen el is estem. Csattant a térdem a jégen. Megijedtem. Azt hittem, hátra fognak nézni. Pedig jobban el voltak merülve a pusmogásukban, nem figyeltek azok semmire. Kijött egy kis kutya elébük. A másik Tibi jószága volt, borzas, sötét bundájú. Mert közel voltunk már a házukhoz.

A ház az útról nem látszott, olyan sűrű bozót nőtt a kert körül. Lehet, hogy kerítésük nem is volt, csak az a sok túske és inda.

Lehajoltak, simogatták a kutyát. Gondoltam, ha kikutyázták magukat, majd mennek, az egyik a házba, a másik vissza az úton. Ehelyett ahogy voltak, irány be a kertbe. Fogtam magam, és utánuk mentem. Nagyon kellett köhögnöm. Nehéz volt visszatartani.

A kerten átvezető útról le volt söpörve a hó, és kályhasalak volt kiszórva. Érezni lehetett a salak savanyú szagát.

A házat közléről megnézni nem is tudtam. Őket figyeltem. Egyszerre értünk a kapujukhoz. És nem volt semmi meglepetés, ahogy rám néztek. Ártatlanul.

Köhögtem, végre.

Az ajtó nem volt kulcsra zárva.

Nagy szoba vagy hall volt, ahová beléptünk. Hosszú fogason rengeteg kabát. Sálak lógtak. Egy kisasztalon kalapok, egymásra halmozva.

Az öcsém barátjának kezében kissöprű volt, azzal sorban mindegyikünk kabátjáról letisztogatta a havat.

– Mielőtt ráolvad – mondta. – Most ráolvad, és aztán, amíg itt vagytok, átázik. Ha megint kimentek, akkor meg szépen összefagy.

Csupa könny volt a szemem. Nyilván a köhögéstől. Nyelvemen volt a kérés, hogy Tibi azokat is söpörje ki.

Bementünk egy másik, kisebb szobába.

Aztán meglazult köztük a barátság. Öcsém elég jól tanult, a legjobbak között volt mindig, a másik Tibi legfőljebb közepes volt. Hogy beképzelt lett az öcsém, azt mondta a háta mögött. Állítólag. De az is lehet, hogy akik a barátságukra irigykedtek, azok akarták végképp elválasztani őket.

Mikor nagyapánk meghalt, eszembe jutott az a fiú és az a ház. Ott nem lett volna kérdés, önáluk, hogy mit kell egy halottal kezdeni. És ha errefelé éltek volna még, egyáltalán, ha tudtuk volna, hol keressük őket, biztos megkértük volna, hogy az ő hitük, az ő szertartásuk szerint tehessek a földbe nagyapánkat.

Hamvasztás volt. Az urnát a szögletes üregben elhelyezni nem volt nehéz. Kettesben voltunk. Sétáltunk a temető régi részén, a kereszték között, beszélgettünk.

A beszélgetés vége az lett, hogy célt tűztünk magunk elé: ami elveszett, azt visszazerezzük. Családot alapítunk. Vallásosak leszünk. Állatokat tartunk. Mert az vitathatatlan, hogy mióta ember van a világon, azóta állatok is vannak körülötte, akik együtt élnek, hálnak vele. És nekünk nemhogy állatunk, de még növényünk se volt soha. Tervünk megvalósítása nem látszott könnyűnek, de biztos alapja volt: a nagyapánkról ránk maradt ház, a bankbetétek és a szüleinkről ránk maradt lakás mint állandó jövedelemforrás.

És az, hogy ott voltunk egymásnak.

Már akkor, a temetőben imádkoztunk. Imádkozni nem nehéz. Ahogy bennünk van, hogy kell odahajolni egy kutyaféléhez és megsimogatni, úgy az is akármikor földidézhető, ahogy a felsőbb lénytől kért valamit a régi ember, vagy ahogy megköszönt neki valamit.

A táncokat, azokat tanulni kellett. Szerencsére volt jó banda a városunkban, és emberek, akik el tudták mondani, melyik mozdulat miért van.

Szereztünk csizmákat, régi ingeket, olyanokban táncoltunk. Később már nem is viseltünk mást, csak régies holmit.

Jó volt, hogy nem kellett pár után néznünk, ha páros tánc volt. Ott voltunk egymásnak.

De család egy ilyen párosból nem lehet. Kénytelen voltam menyasszony után nézni az öcsém számára. Régen sem a legény dolga volt, hogy megtalálja a jövődöbelijét. Jobb úgy élni, ha nem én viselem az egész súlyát az életemnek. Ha te tartod az én terhem egy részét, én meg egy másik rokonét, és az is valakiét. Biztos, hogy könnyebb volt párt találnom az öcsém számára, mintha magamnak akartam volna szerezni egyet.

Egyébként azt gondoltam, ha neki felesége, gyerekei lesznek, az a helyes, ha én velük maradok mint lány. Ha a gondjukat viselem, ha segítem őket. Ha a keresztanyja, a mindig kéznél lévő bizalmasa lehetek a gyerekeiknek. És nem viszem el a vagyon felét, nem játszom egy vadidegen ember kezére azt, ami a mi őseinktől van.

Az a kis szőke Lilla most is megfelelőnek látszott. Jártam a nyomában, érdeklődtem utána. Nem volt még neki senkije, azt mondták.

Apja nem volt, elváltak a szülei régen. Anyja pár évvel azelőtt lépett ki a tanácstól, ahol dolgozott, és vállalkozó lett. Ruhákat varratott és értékesített. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem volt ez is szempont: a hozomány.

Ráköszöntem, mintha csak véletlenül botlottunk volna egymásba. Mintha tudnám, hogy valaha már találkoztunk, de még gondolkodnom kell, ki is ő, honnan ismerhetem.

Mikor előzékenyen maga magyarázta el, hogy az öcsém osztálytársa volt, éreztem, el tudok boldogulni vele. Pedig valószínű volt, hogy annak idején fülébe jutott, hogy én hírbé hoztam őt a Tibivel, maradhatott benne valami neheztelés. De hát eltelt már azóta egypár év.

Úgy tettem, mintha sietnék, és nagyon bánnám, hogy nincs időnk rendesen beszélgetni. Elköszöntünk, és el is távolodtam tőle, legalább tíz métert. Akkor visszafordultam, és – Lilla, várj! – kiáltottam. Megállt, és még ő indult el felém.

– Eszembe jutott – mondtam neki –, hogy szombat este tánc lesz, és ott lesz Tibi is. Jó lenne, ha el tudnál jönni... Tudsz táncolni?

Nem tudott. Megtanítottuk.

Volt vásár, néhány hét múlva. A mieink is táncoltak. Utána ettünk a lacikonyhánál, és sétáltunk. Tibi és Lilla kéz a kézben már.

Lilla keze nedves volt, de nem nyirkos, nem hideg. Ezt előzőleg, tánc közben, módomból volt kitapasztalni. Öcsém meg lehetett elégedve a fogásával.

Csókolózni egyikük sem akart. Lilla eleve nem kezdeményezett, ráhagyott mindent a fiúra. Ami pedig őt illeti, vele jó ideje megbeszéltük: az a jó, ha tisztán mennek a házasságba. A házasság szentsége nemcsak a papi áldáson múlik, hanem azon is, hogy a két ember, aki abban részesül, másképp él azelőtt, hogy megkapta, és másképp azután.

– De honnan fogom tudni, hogy mit kell vele csinálnom? – kérdezte egyszer Tibi.

– Bízd rám – mondtam neki.

Megértettem, hogy ezen a téren is kötelességeim vannak. Még csak csókolózni, azt se tudhatta még akkor Tibi, hogy kell. Elég az hozzá: egy fiatal férfival, aki csak hébe-hóba jött táncba, és nyilván nem a tánc meg a közösség miatt, hanem hogy magának hosszabb-rövidebb időre kedvest találjon köztünk, elmentem. Hagytam, hogy tegye velem, amit akar, és amit ilyenkor szokás. Tapasztalataimat öcsémmel megosztottam. Ezzel az emberrel a legnagyobb titokban találkoztam, és mikor általa a kellő tudásnak birtokosai lettünk, megkértem, hogy többé ne keressen. Még a táncba se jöjjön soha.

Ott tartottam, hogy a vásárban ők kézen fogva mentek. Nem volt nehéz úgy irányítani a sétát, hogy előbb a kocsmáshoz érjünk, ahol mindhárman lehajtottunk egy-egy pohárka bort.

– A bor isteni adomány – magyaráztam –, azok a szerencsétlenek, akik az ősi rendből kiszakadtak, azok lesznek betegek tőle. Ránk nem hoz rontást.

Lehajtottuk tehát a bort, és jártunk a sátrak, bódék, asztalkák között, a vidám sokadalomban, a kicsinyeket vezető és karjukon hordó fiatal szülők, a szép öregek között, és figyeltem magam, hogy hat-e a bor. Mikor a kellő bódulatot megéreztem, akkor irányítottam őket a mézeskalácsoshoz.

A mézeskalácsost előzőleg megkértem, hogy erre az alkalomra készítsen egy-egy szívet *Lilla*, illetve *Tibor* felírással.

Fölfedezték. Ott forgolódott a két nagy, piros mázas szív a nemzetiszín zsinórokon. Egymás mellett, ahogy kértem. És le lettek akasztva, és a címzetteknek átadva. És amikor fizetni akartak, az árus rájuk mosolygott, és azt mondta:

– Ezeket nem pénzért csináltam. Egy párnak ingyen jár, minden vásárban. Szabály ez a mi céhünkben.

Az az igazság, hogy efféle regula egykor valóban volt, de most a három mondatot magam tanítottam be a mesternek. Tetszett neki. És a szíveket én kifizettem, már amikor a jelenetet elterveztem, és a mestert a házában fölkeresve a rendelést megtettem.

Van egy kis barna folt a Lilla bal arcfelén, féltem, hogy esetleg máshol, a test ruháktól rejtett részein is előfordul ilyesmi, ráadásul, ne adj' isten, nagy kiterjedésű... Csak azért említem meg ezt is, ezt az aggályomat, hogy jelezzem, mennyi mindenre ki kellett terjednie a figyelmeknek. A lány szemérmes volt, a tánc után sose öltözött mások előtt, de mikor én egyszer egy ilyen alkalommal fogtam magam, és a közelébe mentem, tűrte. És attól kezdve így volt. Ha teljes bizonyosságot afelől nem is szerezhettem, hogy sehol sincs rajta taszító folt, szemölcs vagy pörsenés, azt hamarosan megállapíthattam, hogy ilyenekből nagy kiterjedésű nincs a bőrén. Az orcája pedig nemhogy nem csúnyult meg attól az egy kis valamitől, hanem csak bájosabb lett.

Addigra már találtunk papot és vele egyházat magunknak. Nem mondom meg, melyik egyház ez. Úgy választottuk ki a lehetséges néhány felekezet közül a magunkét, hogy meghívtuk magunkhoz a közelünkben szolgáló lelkipásztorokat egy-egy ebédre. El is jöttek sorban. Beszélgettünk. Gondoltuk: *amelyik pap legigazabbul tud hozzánk szólni, azt küldte nekünk az Isten.*

Ki lett tűzve az eljegyzés, Tibi és Lilla életének ez a fordítópontja. Előtte én mentem el az anyjához, leányt kérni. Nehéz küldetés volt. Nem értette, minek ez az egész *cécó*. Ha a lánykája tetszik az öcsémnek, az jó, felőle járhatnak együtt, meg minden. Élvezzék csak az életet. Hisz azért dolgozik ő, magyarázta nekem, azért hajtja magát, hogy az egyetlen gyerekének jó legyen. De nem látja semmi értelmét a francos nagy komolykodásnak.

Aztán már segített, amiben kellett. Ha tenni kell, valamit elintézni, megcsinálni, akkor ő két másik nővel felér. Mutattam neki régi rajzokat, ruhákról. Megcsináltatta a varrónőivel. Úgy dolgoztak azok az asszonyok, mint a kisangyalok. A környékbeli falvakban élnek, régen a téeszek alkalmazták őket, de azok a változások folytán szétmentek, és nem lett munka. Hálásak a legkisebb fizetségért is, amit kapnak.

Az eljegyzés napján a lányt magam mosdattam.

Ment a maga rendje szerint minden. Akkor kuszálódtak össze a szálak, mikor már terítve volt, és készültünk a vendégeinkkel asztalhoz ülni.

Föltűnt a másik Tibi.

Először nem is lehetett tudni, hogy ő. Vacak, amerikaiias hacukában jött be a kapun. Tartása hitvány, görnyedt.

És épp ő, aki példaképünk volt ebben a régi-új életben...! És épp aznap, a boldogságunk napján!

Mosdatlan volt, szaga volt. Meg egy illatszer, az is volt rajta.

Nincs már meg a családja, az egyházuk. Szétmentek.

Úgy látszik, addig volt bennük tartás, amíg üldözték őket. Most meg – mesélte – a pártemberekből, akik zargatták őket, azokból lettek a legájtatosabb templombajárók.

Az anyjával él, és nincs semmi munkájuk, megélhetésük.

Hívtuk, tartson velünk. Mindenben. Mi találtunk egy utat, nézze: nekünk nem volt családuknak, és most van. Nem volt istenünk, és lett. A múltból ki voltunk szakítva, és nem volt jövőnk, most reményünk van rá, hogy a folyamatba visszakerülhetünk.

– Inkább a Lillácskának szóljatok, hogy szóljon az anyjának, hogy vegye vissza az anyámat – mondta a másik Tibi. – Egyszer beteg volt, és késett a leadással, egyetlenegy napot, és emiatt ki lett húzva a listáról. Nem kap több melót.

Töltöttem egy pohár bort, nekiadtam. Kértem: köszöntse az öcsémre.

– A vőlegényre! – kiáltott. És megitta, mindjárt az egész pohár bort. – Innék én a menyasszonyra is. – Kapott. Ivott. – És csókot váltott-e már az ifjú pár? Odamész a kis édeshez, megkérdezed: lehet-e. És erre ő? Lehet. És erre te? A székéről fölemeled. És erre ő? Behunyja a szemét. És erre te? Rámész a szájára. És erre ő? Azt mondja, hogy ne... És erre te? Azt mondod, hogy de... És erre ő? A szájacskáját kitarja, ahogy kell. És erre te? A nyelveddel belemászol, ahogy kell. És erre ő? A karodban elernyed. És erre te? Az asztalra leteszed. És erre ő? Azt mondja, hogy azt már ne... És erre te? Azt mondod, hogy durr bele...

Akkor már az öcsém is rátalált a mondókára. – És erre te? Nem bírod ki egyedül, megkéred a nővérem. És erre ő? „Nem bírom, hogy búslakodsz, lágy a szívem énnekem.” És erre te? Megkéred, hogy mossa ki a csipádat. És erre ő? „Megkérek, hogy nyaljad ki a picsámat.”

– Hülye vagy – rikoltott a másik Tibi –, hülye vagy, mint az Isten.

A pap elment. Minket undorral itt hagyott.

A táncosok elmentek.

Lehet, hogy elromlottak örökre a dolgok.

Az ólban sírnak a disznók. Mióta nem kaptak enni? Gyűjtöm az erőt, hogy adjak valamit nekik. És büdösek, szörnyű büdösek lehetnek már, ganajozni kéne.

Lilla nem szokta a munkát, de hát hogy is kényszeríthetném most? A másik Tibivel feküdtek össze. Mintha kicserélték volna a kis szendét. Visszhangzik a ház, ahogy sivalkodik. Úgy látom, öcsém nem szomorú. Neki adtam magam.

Büdösödnek a virágok is a vázákban. Tudjuk, ha naponta nem cserélik a vágott virágok vizét, megzavarosodik. A harmadik napon már nyúlós, sárgás nedv az, ami nemrég még életet adó víz volt. Mi sem lenne egyszerűbb, mint fogni a vázát, az udvarra kivinni, és ott, a kerítés mellett, a mocsoktól megszabadulni. Némelyik szál virágot akár meg is lehetne még tartani, a szálat ferde metszéssel megrövidíteni, friss vízzel a vázát jól átöblíteni.

Fáradt vagyok ehhez. Éjjel, mikor vég nélküli forgolódás után épp elaludtam, egy madár vágódott az ablakomhoz. Reggel ott volt a szárnyainak, a riadt testének a nyoma. Galamb...? Poros, szennyes lehetett a tollazata, azért hagyott nyomot az üvegen, gondolom. Nem tudtam aztán már aludni.

Lehet, hogy nem történt más, mint hogy megismertük a jót, és ha azt megismertük, meg kellett ismernünk a rosszat is. Aki csak most tanul járnai, kicsit megy, aztán megbotlik, elesik.

A földön pihenni jó. Tudni, hogy amitől tartottunk, a baj, már nem távoli, ismeretlen fenyegetés. *Itt van.*

Ma éjjel megint madár teste vágódott az üveghez. A nyom ugyanolyan, mint az előbbi. Félek: az üveg előbb-utóbb betörik.

A másik Tibi azt mondja: éjjel galamb nem is röpül. Legföljebb ha megriad valamitől.

Valaki éjjelente galambokat vagdos az ablakomhoz.